

Den som bedriver studier på deltid har ansetts uppfylla villkoren i 16 § 2 förordningen om arbetslöshetsförsäkring och har således kunnat beviljas arbetslöshetsersättning trots att (I) studierna var en del av en högskoleutbildning som inte avslutats; (II) högskolestudierna skulle bedrivas på halvfart under sex terminer.

Lagrum:

10 § första stycket 1 lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring; 16 § 2 förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

I

J.N. studerade heltid på lärarprogrammet från och med höstterminen 2004 till och med höstterminen 2008. Våren 2009 arbetade han heltid som lärare samtidigt som han studerade på deltid. På grund av att den tidsbegränsade anställningen upphörde blev han därefter arbetslös och ansökte om arbetslöshetsersättning från och med den 4 augusti 2009. Han hade då för avsikt att fortsätta sina deltidsstudier på distans under höstterminen 2009 för att kunna avlägga lärarexamen.

Lärarnas Arbetslöshetskassa (arbetslöshetskassan) avslog i beslut den 19 oktober 2009 J.N:s ansökan om arbetslöshetsersättning med stöd av 10 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ALF. Sedan J.N. begärt omprövning beslutade kassan den 27 november 2009 att vidhålla sitt tidigare beslut. Arbetslöshetskassan ansåg att J.N:s deltidsstudier inte var tillfälliga, att han i första hand skulle anses vara studerande tills studierna avslutades eller avbröts definitivt och att han inte kunde anses ha avslutat sina studier vid tidpunkten för ansökan om arbetslöshetsersättning.

J.N. överklagade arbetslöshetskassans omprövningsbeslut hos förvaltningsrätten. Han begärde i första hand att hans ansökan om arbetslöshetsersättning skulle bifallas och i andra hand att ärendet skulle återförvisas till arbetslöshetskassan för vederbörlig handläggning. Han yrkade även ränta enligt 6 § räntelagen på vid var tid förfallet belopp till dess betalning sker. Till stöd för sin talan anförde han i huvudsak följande. Deltidstudierna som han deltar i bedrivs på distans och hindrar honom inte från att söka eller ta ett heltidsarbete. Han har intygat att han är beredd att avbryta studierna om de skulle hindra honom från att ta ett arbete vilket medför att han har rätt till arbetslöshetsersättning trots att han deltar i utbildning. Under perioden 19 januari – 16 juli 2009 arbetade han som lärarvikarie på ett gymnasium i Ystad. Samtidigt som han arbetade deltog han i deltidsstudier på distans. Han läste två kurser om vardera 7,5 högskolepoäng. Kurserna utgör inte en del av hans högskoleprogram men kan tillgodoräknas i lärarexamen. Det faktum att deltidstudierna innehållsmässigt har ett samband med hans tidigare heltidsstudier kan inte medföra att han ska betraktas som studerande i första hand, utan avgörande är att studierna inte överstiger deltid. Han uppbär inte något studiestöd och kommer inte längre att delta i någon utbildning efter att kurserna är avslutade. Under första halvåret 2009

arbetade han heltid och han söker nu aktivt ett nytt sådant arbete. Med hänsyn till detta måste han anses vara arbetssökande i första hand.

Arbetslöshetskassan anförde i huvudsak följande. J.N. har studerat heltid inom lärarprogrammet från och med höstterminen 2004 till höstterminen 2008 direkt följt av deltidstudier inom samma program. Det återstår 15 högskolepoäng för att han ska kunna fullgöra sin avsikt att ta ut examen. J.N. befinner sig därför i en pågående studieperiod utan att ha avslutat denna genom examen. Han har inte, i arbetslöshetsförsäkringens mening, avslutat studierna utan han har enbart förändrat omfattning på studierna under slutperioden av en långvarig utbildning. J.N:s studier bedöms inte vara tillfälliga och inte heller de studier som återstår, motsvarande en halv termins studier, kan bedömas kräva en ringa eller ingen studieinsats. Han är därför, på grund av sina studier, förhindrad att få arbetslöshetsersättning.

Förvaltningsrätten i Växjö (2010-07-15, ordförande Norrman) yttrade:
Tillämpliga bestämmelser – Enligt 10 § ALF lämnas inte arbetslöshetsersättning till personer som deltar i utbildning. I andra stycket samma paragraf anges att om det finns särskilda skäl får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva att ersättning får lämnas till personer som deltar i utbildning samt de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla. – Av 16 § andra punkten förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring, FALF, framgår att ersättning, under förutsättning att det tidigare arbetet inte upphörde på grund av studierna, kan lämnas till den som bedriver studier på deltid om studierna inte hindrar dem från att söka och ta heltidsarbete samt att de intygar att de är beredda att avbryta studierna om dessa kan hindra dem från att ta arbete. – I förarbetena till lagen om arbetslöshetsförsäkring (prop. 1996/97:107 s. 101 f.) anges bl.a. rätten att studera under den tid som arbetslöshetsersättning utgår är en ren undantagssituation. Sådana studier bör vara tillfälliga och kunna avbrytas när som helst till förmån för ett arbete. – I Regeringsrättens avgörande i RÅ 2006 ref. 23 behandlades frågan om en studerande kunde anses ha uppfyllt arbetsvillkoret genom studier eller inte. Regeringsrätten ansåg att eftersom den studerandes utbildning var att anse som avslutad var hon under efterföljande deltidstudier att anse som arbetssökande. I målet ansågs det inte framgå annat än att den studerandes avsikt varit att, såsom nyutbildad ekonom, söka och erhålla lämpligt heltidsarbete, inte att komplettera sin utbildning. Då hon dessutom intygat att hon varit beredd att avbryta deltidstudierna var hon under hösten 2002 i första hand att bedöma som arbetssökande i försäkringens mening. – Skälen för avgörandet – Om en person övergår från att ha studerat på heltid till att studera på deltid, eller har för avsikt att göra så, och samtidigt anmäler sig som helt arbetslös och ansöker om arbetslöshetsersättning bör fastställas om de tidigare studierna kan anses ha avslutats eller inte. Först därefter kan avgöras om personen ifråga ska anses som studerande eller som arbetssökande i första hand och därmed ha rätt till arbetslöshetsersättning under tiden som han eller hon bedriver deltidstudier (jfr bl.a. Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål 7668-07, meddelad den 2 december 2008). – Frågan i målet är således om J.N. är

att anse som i första hand studerande eller arbetssökande och därmed berättigad till arbetslöshetsersättning. Utredningen i målet visar att J.N. har studerat heltid på lärarprogrammet från höstterminen 2004 till höstterminen 2008 följt av deltidstudier som han kan tillgodoräkna sig inom samma program. Under perioden 19 januari – 16 juli 2009 arbetade han som lärarvikarie samtidigt som han studerade på deltid. J.N. har ansökt om arbetslöshetsersättning från och med den 4 augusti 2009. För att han ska kunna ta ut sin lärarexamen återstår det 15 högskolepoäng, som han enligt studieintyg har avsett att läsa under höstterminen 2009. Mot bakgrund av ovanstående bedömer förvaltningsrätten, i likhet med arbetslöshetskassan, att J.N. inte kan anses ha avslutat sina studier vid tidpunkten för ansökan om arbetslöshetsersättning. Studierna kan inte heller anses vara tillfälliga eller av ringa omfattning. Med hänsyn härtill finner förvaltningsrätten att J.N. i första hand var att anse som studerande och inte arbetssökande. Han är därmed inte berättigad till arbetslöshetsersättning fr.o.m. den 4 augusti 2009. Överklagandet ska därför avslås. – Med hänsyn till att J.N. inte bedömts vara berättigad till den sökta arbetslöshetsersättningen föreligger inte skäl att pröva frågan om ranteersättning. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

J.N. överklagade förvaltningsrättens dom och yrkade att kammarrätten skulle upphäva domen och arbetslöshetskassans beslut och visa målet åter till arbetslöshetskassan för erforderlig handläggning. J.N. anförde bl.a. följande. När han avslutade sin utbildning höstterminen 2008 började han omedelbart arbeta. Han arbetade fram till den period som han nu begär ersättning för och åberopar i första hand detta faktum – att han uppfyller det s.k. arbetsvillkoret – som grund för att ersättning ska beviljas. Dessutom uppfyller han de förutsättningar för ersättning under deltidstudier som anges i 16 § 2 FALF. Det saknas grund för att begränsa rätten till ersättning vid deltidstudier ytterligare. Vid tidpunkten för hans ansökan återstod två delkurser om vardera 7,5 högskolepoäng innan han kunde ta ut sin lärarexamen. I praktiken hade han emellertid bara en uppgift kvar i den ena delkursen, vilket innebär att kvarvarande studier uppgick till endast ca 7,5 högskolepoäng under hela ersättningsperioden. Deltidstudierna, som krävde en mycket ringa arbetsinsats, bedrevs på distans och kunde läggas upp på det sätt som passade honom. De har inte i någon mån hindrat honom från att söka eller ta ett heltidsarbete. Han vidhåller att han varit beredd att genast avbryta studierna om det hade krävts. Så har i praktiken redan skett, när han under höstterminen 2008 samt vårterminen 2009 avbröt sina heltidsstudier för att kunna ägna sig helhjärtat åt arbetet.

Arbetslöshetskassan motsatte sig ändring av förvaltningsrättens dom och anförde bl.a. följande. De aktuella kurserna om sammanlagt 15 högskolepoäng har utgjort en del av J.N:s pågående lärarutbildning. J.N. kan därför inte anses ha avslutat sina studier vid tidpunkten för sin ansökan. Då uppkommer frågan om det finns särskilda skäl för att han trots detta inte ska betraktas som studerande i första hand. De återstående studierna kan inte anses ha krävt en ringa studieinsats. Den omständigheten att studierna utmynnat i en examen som ökat chanserna

till anställning talar för att J.N:s benägenhet att avbryta studierna varit låg. Arbetslöshetskassan vidhåller därför att rätt till arbetslöshetsersättning inte föreligger.

Kammarrätten i Jönköping (2011-06-15, Lindgren, Stelzer, referent, Wickström samt nämndemännen Evertsson och Yalman) yttrade: I målet är ostridigt att J.N. under aktuell period studerade deltid. Av 10 § ALF följer att han vid sådant förhållande inte har rätt till ersättning, såvida han inte uppfyller något av de undantag som anges i FALF. – I 16 § 2 FALF anges följande. Under förutsättning att det tidigare arbetet inte upphörde på grund av studierna lämnas ersättning till personer som bedriver studier på deltid, under förutsättning att studierna inte hindrar dem från att söka och ta ett heltidsarbete samt att de intygar att de är beredda att avbryta studierna om dessa kan hindra dem från att ta ett arbete. – Kammarrätten anmärker att det ur 10 § ALF och 16 § 2 FALF inte kan utläsas något krav på att sökanden, för rätt till ersättning, ska ha avslutat tidigare bedrivna studier innan deltidsstudier påbörjas. Däremot krävs det för att en person ska kunna deltidsstudera med arbetslöshetsersättning, att personen kan anses vara arbetssökande i första hand. – Av handlingarna i målet framgår att J.N. vid tidpunkten för sin ansökan om arbetslöshetsersättning hade arbetat heltid under en och en halv termin samtidigt som han bedrev deltidsstudier på distans. Kammarrätten finner vid en samlad bedömning att J.N. vid tidpunkten för sin ansökan i första hand får anses ha varit arbetssökande. Han kan således vara berättigad till arbetslöshetsersättning om förutsättningarna i 16 § 2 FALF är uppfyllda. – En första förutsättning för rätt till ersättning enligt nämnda bestämmelse är att det tidigare arbetet inte upphörde på grund av studierna. Av utredningen i målet framgår att J.N:s arbete under vårterminen 2009 inte upphörde till följd av studierna, utan på grund av att anställningen var tidsbegränsad. – För rätt till ersättning krävs vidare att deltidsstudierna inte kan anses ha hindrat J.N. från att söka och ta ett heltidsarbete. Det saknas anledning att ifrågasätta J.N:s uppgift om att det vid den aktuella ersättningsperiodens början återstod en kurs om 7,5 högskolepoäng samt en studieuppgift därutöver. Kvarvarande studier motsvarade således något mer än 7,5 högskolepoäng. Det har varit fråga om distansstudier vilka J.N., enligt egen uppgift, kunnat bedriva under tid som passat honom. Kammarrätten finner inte skäl att ifrågasätta denna uppgift. Sammantaget visar utredningen att J.N:s deltidsstudier inte har haft sådan omfattning eller karaktär att de hindrat honom från att söka och ta ett heltidsarbete. – Slutligen krävs det för rätt till ersättning enligt 16 § 2 FALF att sökanden intygar att han eller hon är beredd att avbryta studierna om dessa utgör hinder mot att ta ett arbete. Av handlingarna i målet framgår att J.N. har lämnat en sådan försäkran i samband med att han ansökt om arbetslöshetsersättning. Det har enligt kammarrättens mening inte framkommit någon anledning att ifrågasätta J.N:s intygande. – Sammanfattningsvis bedömer kammarrätten att förutsättningarna enligt 16 § 2 FALF är uppfyllda. Att det har varit fråga om att avsluta en tidigare påbörjad utbildning föranleder inte någon annan bedömning. Det bör i första hand ankomma på arbetslöshetskassan att bedöma huruvida övriga förutsättningar för rätt till ersättning är uppfyllda. – Kammarrätten förklarar att J.N. vid tidpunkten för sin ansökan var att anse som

arbetssökande i första hand samt att J.N. uppfyller de förutsättningar för ersättning som anges i 16 § 2 FALF. Målet överlämnas till Lärarnas Arbetslöshetskassa för prövning av övriga förutsättningar för arbetslöshetsersättning.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF, överklagade kammarrättens dom och yrkade att förvaltningsrättens dom skulle fastställas. IAF anförde bl.a. följande. Regeringen uttalade i förarbetena till den nu gällande lagen om arbetslöshetsförsäkring att rätten att studera under tid med arbetslöshetsersättning är en ren undantagssituation och att sådana studier bör vara tillfälliga. Det är därför viktigt vid bedömningen av ersättningsrätten efter en långvarig utbildning att klargöra om studierna är avslutade eller inte. Mot bakgrund av lagstiftningens uppbyggnad och angivna förarbetsuttalanden är 16 § 2 FALF avsedd att tillämpas för tillfälliga studier under arbetslösheten. J.N. var i slutet på en långsiktigt planerad utbildning och det är inte möjligt att tillämpa aktuell bestämmelse i denna situation. Det krävs att J.N. avslutar sin utbildning till lärare innan det kan bli fråga om någon rätt till arbetslöshetsersättning.

J.N. bestred bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande. En sökande som uppfyller kraven i 16 § 2 FALF måste anses vara arbetssökande i första hand. Han uppfyller dessa krav eftersom deltidsstudierna inte har hindrat honom från att söka och ta ett heltidsarbete och han har intygat att han var beredd att avbryta studierna om de skulle hindra honom från att ta ett arbete. Deltidsstudierna motsvarade marginellt mer än 7,5 högskolepoäng och han kunde bedriva studierna på distans och vid tidpunkter då det passade honom. Föreskrifterna i 16 § 2 FALF, som får anses vara uttömmande, innehåller inget krav på att sökanden först ska ha avslutat tidigare heltidsstudier genom examen. Det ligger i sakens natur att studier som när som helst kan avbrytas är tillfälliga. Varken lagtexten, lagstiftningens uppbyggnad eller förarbetena ger stöd för påståendet att det inte är möjligt att tillämpa 16 § 2 FALF när sökandens deltidsstudier kan tillgodoräknas som en del av en långsiktigt planerad utbildning.

Högsta förvaltningsdomstolen (2013-05-10, Melin, Stenman, Nymansson, Rynning) yttrade:

Skälen för avgörandet

Den rättsliga regleringen m.m.

I 9 § ALF anges de grundläggande förutsättningarna för att en sökande ska ha rätt till ersättning vid arbetslöshet. Där framgår i huvudsak att den sökande ska vara arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning, vara beredd att anta erbjudet lämpligt arbete samt vara anmäld hos arbetsförmedlingen och aktivt söka ett lämpligt arbete men inte kunna få ett sådant.

Av 10 § första stycket 1 ALF följer att arbetslöshetsersättning inte lämnas till en sökande som deltar i utbildning. Enligt tredje stycket meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter om undantag från första stycket samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla.

I äldre förarbeten anges att det i och för sig inte är fel att en arbetssökande tar tillvara den arbetslösa tiden för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Detta får emellertid inte innebära att den sökande engagerar sig i aktiviteter som inverkar menligt på hans eller hennes möjligheter att söka och snabbt anta ett ledigt arbete. Studier kan lätt komma att bli ett hinder om de inte är av helt ringa omfattning eller kan bedrivas under tid då de inte inkräktar på själva arbetssökandet. Studier, som när de har fullföljts förbättrar den sökandes möjligheter att få arbete, ska självfallet mötas positivt, men finansieringen av dem ska normalt vara skild från arbetslöshetsersättningen. Som huvudregel bör gälla att det inte ska vara tillåtet att uppbära arbetslöshetsersättning samtidigt med studier. Endast om det finns särskilda skäl bör detta vara möjligt. När det gäller deltidsstudier bör särskilda skäl kunna anses föreligga om studierna inte hindrar den arbetslöse från att söka och anta heltidsarbete. Normalt bör också kunna krävas att den sökande intygar att han eller hon är beredd att avbryta studierna om dessa inkräktar på möjligheterna att ta arbete (prop. 1987/88:114 s. 34–35).

Av 16 § 2 FALF följer att ersättning lämnas, under förutsättning att det tidigare arbetet inte upphörde på grund av studierna, till en sökande som bedriver studier på deltid, under förutsättning att studierna inte hindrar honom eller henne från att söka och ta ett heltidsarbete samt att han eller hon intygar att han eller hon är beredd att avbryta studierna om dessa kan hindra honom eller henne från att ta ett arbete.

Vid införandet av den nuvarande lagen om arbetslöshetsförsäkring anförde regeringen i förarbetena att det finns anledning att betona att rätten att studera under tiden med arbetslöshetsersättning är en ren undantagssituation och att sådana studier bör vara tillfälliga (prop. 1996/97:107 s. 101). Detta uttalande föranledde dock ingen ändring i nuvarande 16 § 2 FALF.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Enligt 10 § tredje stycket ALF meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter om undantag från bl.a. huvudregeln om att arbetslöshetsersättning inte lämnas till en sökande som deltar i utbildning samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla. Regeringen har meddelat föreskrifter med sådana villkor i 16 § 2 FALF.

Vid tidpunkten för sin ansökan om arbetslöshetsersättning uppfyllde J.N. de villkor som ställs upp i 16 § 2 FALF för att beviljas ersättning samtidigt som han bedrev studier på deltid.

IAF anser att det för rätt till arbetslöshetsersättning ska krävas att studierna är tillfälliga och att det inte är möjligt att bevilja ersättning med stöd av 16 § 2 FALF i slutet på en långsiktigt planerad utbildning.

Något rättsligt stöd för att ställa upp ytterligare villkor för rätt till arbetslöshetsersättning för den som bedriver studier på deltid utöver de som framgår av 16 § 2 FALF finns dock inte. Överklagandet ska därför avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande.

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

II

H.K. påbörjade den 1 september 2009 en utbildning till specialpedagog som omfattade 90 högskolepoäng. Studierna bedrevs på distans, under dagtid och på halvfart samt skulle ta sex terminer i anspråk. Han hade sedan den 9 november 2006 en tillsvidareanställning på heltid som dock upphörde den 27 november 2009 på grund av arbetsbrist. Han ansökte om arbetslöshetsersättning från och med den 30 november 2009.

Lärarnas arbetslöshetskassa (arbetslöshetskassan) avslog i beslut den 2 mars 2010 H.K:s ansökan om arbetslöshetsersättning med stöd av 10 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ALF. Sedan H.K. begärt omprövning beslöt kassan den 27 april 2010 att vidhålla sitt tidigare beslut. Arbetslöshetskassan ansåg att han inte hade rätt till arbetslöshetsersättning på grund av att deltidsstudierna inte kunde anses vara tillfälliga eftersom de utgjorde ett led i en planerad studiegång och avsågs leda till ett långsiktigt utbildningsmål.

H.K. överklagade arbetslöshetskassans omprövningsbeslut. Han anförde bl.a. följande. Arbetslöshetskassans beslut är felaktigt. Han är i första hand arbetslös och inte studerande. Han påbörjade studierna innan han blev arbetslös och bedrev dem till en början jämsides med sitt heltidsarbete, tills detta upphörde på grund av arbetsbrist. Eftersom studierna endast är på deltid och därtill bedrivs på distans bör de närmast betraktas som en fritidssysselsättning. Han står redan i dagsläget till arbetsmarknadens förfogande till 100 procent. Det skulle alltså inte innebära någon skillnad om han genom arbetslöshetskassans beslut tvingades avbryta sina studier. Han har sedan inskrivningen på arbetsförmedlingen följt reglerna för arbetssökande till punkt och pricka och sedan arbetslöshetens början sökt 31 permanenta heltidstjänster. Genom den specialpedagogutbildning han nu påbörjat konsoliderar han sin position på arbetsmarknaden och minskar därigenom risken för att i framtiden återigen behöva ta arbetslöshetskassans tjänster i anspråk.

Förvaltningsrätten i Växjö (2011-05-11, ordförande Lindh) yttrade:
Huvudregeln är att arbetslöshetsersättning inte ska lämnas samtidigt som den arbetslöse bedriver studier. Den som är arbetslös ska stå till

arbetsmarknadens förfogande och ägna sig åt att söka arbete. Arbetslöshetsersättning kan därför endast utgå om det föreligger särskilda skäl. I förarbetena till ALF (prop. 1996/97:107 s. 101) anförs att det finns anledning att betona att rätten att studera under tiden med arbetslöshetsersättning är en ren undantagssituation och att sådana studier bör vara tillfälliga och kunna avbrytas när som helst till förmån för arbete. Enligt förvaltningsrättens mening kan studier med en omfattning av 50 procent under sex terminer inte anses som tillfälliga, även om de bedrivs på distans. H.K. är därför inte berättigad till arbetslöshetsersättning i samband med studierna. Hans överklagande ska därför avslås. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

H.K. överklagade förvaltningsrättens dom och yrkade att han skulle beviljas arbetslöshetsersättning. H.K. anförde bl.a. följande. Han har aktivt sökt arbeten och han har fått ett arbete tack vare pågående utbildning. Han har under arbetslösheten haft längre heltidsvikariat. Studierna har tagit cirka fem timmar per vecka av hans tid i anspråk och detta företrädesvis på lördagar och söndagar. Han har lämnat in ett intyg där han försäkrar att han är beredd att avbryta studierna för att ta ett heltidsarbete. I förarbetena framgår att studierna bör vara tillfälliga och inte att dessa måste vara det. Hans studier har varit hans fritidssysselsättning och han har inte uppburit studiestöd. H.K. åberopade Kammarrätten i Göteborgs dom den 20 juli 2007 i mål nr 6289-06 samt bifogade arbetsgivarintyg daterat den 22 juni 2011 av Göran Dahlström, rektor vid Hindby Skoldaghem/SU-grupper Fosie.

Arbetslöshetskassan motsatte sig bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande. H.K. påbörjade studierna i nära anslutning till att hans anställning upphörde och med anledning härav överensstämmer inte hans ärende med den av honom åberopade domen från Kammarrätten i Göteborg. Studier med en sådan omfattning och varaktighet som nu är i fråga kan aldrig bedömas som tillfälliga studier.

Kammarrätten inhämtade yttrande från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF), som den 26 augusti 2011 yttrade följande.

H.K. har när arbetslösheten inträder påbörjat en deltidstudium som leder till 90 högskolepoäng och beräknas pågå under sex terminer. Då 16 § 2 förordningen (1987:835) om arbetslöshetsförsäkring, FALF, är avsedd att tillämpas för kortare utbildningar under arbetslösheten anser IAF vid en sammantagen bedömning av H.K:s planerade studier att han inte kan anses berättigad till ersättning enligt 16 § 2 FALF. Vid denna bedömning har särskild vikt lagts vid den planerade längden på studierna.

Kammarrätten i Jönköping (2012-07-10, Löfgren, Stelzer, Svenblad, referent) yttrade: H.K. har den 1 september 2009 påbörjat specialpedagogprogrammet vid Malmö Högskola. Utbildningen omfattar 90 högskolepoäng och bedrivs på distans, dagtid och halvfart om 50 procent. Han innehade en tillsvidareanställning på heltid från och med den 9 januari 2006–den 30 november 2009. Anställningen upphörde på

grund av arbetsbrist. H.K. har i en s.k. studieförsäkran intygat att han söker och kan ta ett heltidsarbete samt att han är beredd att avbryta studierna om dessa hindrar honom från att ta ett erbjudet arbete. Han har under arbetslösheten sökt 32 heltidstjänster. Han har under perioden den 5 mars–den 9 april 2010 haft ett vikariat på heltid vid Hindby skoldaghem och under perioden den 15 april–den 11 juni 2010 en tillfällig heltidstjänst vid Motettens resursskola. H.K. innehar sedan hösten 2010 en heltidstjänst. H.K. har varit anmäld som ersättnings- och arbetssökande hos Arbetsförmedlingen under perioden den 30 november 2009–den 12 augusti 2010. – Kammarrätten gör följande bedömning. – Fråga är i målet huruvida H.K. under aktuell period ska anses som i första hand arbetssökande eller studerande. Hans rätt till ersättning ska prövas mot bestämmelsen i 16 § 2 FALF. – En första förutsättning för rätt till ersättning enligt nämnda bestämmelse är att det tidigare arbetet inte upphörde på grund av studierna. H.K:s arbete upphörde i november 2009 på grund av arbetsbrist. – För rätt till ersättning krävs vidare att deltidsstudierna inte kan anses ha hindrat H.K. från att söka och ta ett heltidsarbete. Den utbildning som H.K. har deltagit i har varit på distans och halvfart. Det saknas anledning att ifrågasätta hans uppgift om att studierna har tagit cirka fem timmar per vecka av hans tid i anspråk och detta företrädesvis på lördagar och söndagar. Han har under denna period innehaft vikariat på heltid och har även sökt ett stort antal heltidsarbeten. Kammarrätten finner även med beaktande av studiernas längd att deltidsstudierna inte har haft sådan omfattning eller karaktär att de hindrat honom från att söka och ta ett heltidsarbete. Vad som angivits i förarbetena till ALF (prop. 1996/97:107 s. 101) om att studierna bör vara tillfälliga föranleder ingen annan bedömning. – Slutligen krävs det för rätt till ersättning enligt 16 § 2 FALF att sökanden intygar att han eller hon är beredd att avbryta studierna om dessa utgör hinder mot att ta ett arbete. Av handlingarna i målet framgår att H.K. har lämnat en sådan försäkran. – Sammanfattningsvis bedömer kammarrätten att H.K. i första hand ska betraktas som arbetssökande och arbetslöshetsersättning ska utgå jämsides med deltidsstudierna i enlighet med 10 § ALF och 16 § 2 FALF. H.K:s överklagande ska därför bifallas. – Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och Lärarnas Arbetslöshetskassas beslut och förklarar att H.K. har rätt till arbetslöshetsersättning fr.o.m. 30 november 2009.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF, överklagade kammarrättens dom och yrkade att förvaltningsrättens dom skulle fastställas. IAF anförde bl.a. följande. H.K. påbörjade studierna när det återstod två månader av hans anställning. Kammarrättens avgörande innebär att han kan finansiera sin deltidsutbildning med arbetslöshetsersättning. Detta strider mot syftet med huvudregeln i 10 § ALF att finansieringen av studier ska vara skild från arbetslöshetsförsäkringen. Det finns inte angivet någon tidsgräns för hur lång tid deltidsstudier kan bedrivas i samband med att man uppbär arbetslöshetsersättning. I förarbetena betonade dock regeringen att rätten att studera samtidigt med arbetslöshetsersättning är en ren undantagssituation. Dessutom bör sådana studier vara tillfälliga och

kunna avbrytas när som helst till förmån för ett arbete. H.K:s utbildning omfattade sex terminer och kan inte anses vara tillfälliga studier. Om huvudregeln i 10 § ALF ska kunna upprätthållas kan inte studier med denna omfattning och varaktighet bedrivas samtidigt som man uppbär arbetslöshetsersättning. Detta bör gälla även för studier som ska bedrivas på deltid. Studierna har inneburit ett hinder för H.K. att söka och ta heltidsarbeten.

H.K. bestred bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande. Han ansökte inte om arbetslöshetsersättning under hela den tid utbildningen pågick utan endast för en kort period. Studierna har inte utgjort ett hinder för honom att söka och ta ett heltidsarbete. I snitt har studierna tagit i anspråk cirka fem timmar per vecka och företrädesvis på lördagar och söndagar. Under den åtta månader långa arbetslösheten sökte han drygt 30 heltidstjänster och hade flera längre heltidsvikariat. Under de fyra sista terminerna av utbildningstiden hade han en heltidstjänst. Han har intygat att han var beredd att avbryta studierna om de skulle hindra honom från att ta ett arbete. Studierna har bevisligen inte hindrat honom från att få och ta en tillsvidareanställning. Han uppfyller således villkoren i 16 § 2 FALF.

Högsta förvaltningsdomstolen (2013-05-10, Melin, Stenman, Nymansson, Rynning) yttrade:

Skälen för avgörandet

Den rättsliga regleringen m.m.

I 9 § ALF – – – (se första – femte styckena i Högsta förvaltningsdomstolens domskäl i referatets del I) – – – nuvarande 16 § 2 FALF.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Enligt 10 § tredje stycket ALF meddelar regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskrifter om undantag från bl.a. huvudregeln om att arbetslöshetsersättning inte lämnas till en sökande som deltar i utbildning samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla. Regeringen har meddelat föreskrifter med sådana villkor i 16 § 2 FALF.

IAF anser att varaktigheten och omfattningen av H.K:s studier har inneburit ett hinder för honom att söka och ta ett heltidsarbete.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening kan studiernas varaktighet i sig inte anses utgöra ett hinder för att söka och ta ett heltidsarbete.

Det avgörande för bedömningen är i stället studiernas karaktär och omfattning. De studier H.K. bedrev kan inte anses ha varit av sådan karaktär eller så omfattande att de utgjort hinder för honom att söka och ta ett heltidsarbete.

Vid tidpunkten för sin ansökan om arbetslöshetsersättning uppfyllde H.K. således de villkor som ställs upp i 16 § 2 FALF för att beviljas ersättning samtidigt som han bedrev studier på deltid. Överklagandet ska därför avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Mål nr 5291-11 (I) och 5054-12 (II), föredragande Boman

Litteratur: prop. 1987/88:114 s. 34–35.